

RIKSREVISIONEN

Bilagor

Datum: 2023-11-01

Diarienummer: 2022/0731

RiR 2023:17

Subventionerade anställningar

– att motverka fel i ett system med allvarliga risker

Bilagor

Bilaga 1. Risker i de subventionerade anställningarna

Bilaga 2. Metod

Bilaga 3. Tabeller

Bilaga 4. Förordningsändringar 1 december 2022

Bilaga 1. Risker i de subventionerade anställningarna

Här redogör vi för ett antal väsentliga risker som är kopplade till de subventionerade anställningarna. Vi kartlägger vilken kunskap som finns om omfattningen av riskerna via rättsfall, polisanmälningar, Arbetsförmedlingens rapporter och uppgifter från andra myndigheter. Vi kompletterar detta med uppgifter från vår registeranalys.

Skenanställning

Enligt Arbetsförmedlingen kan det faktum att arbetsuppgifter inte finns i den omfattning eller på den plats som arbetsgivaren har uppgett, eller att arbetsuppgifterna inte framstår som meningsfulla, innebära att det handlar om en skenanställning.²⁶⁹ Arbetsförmedlingen upptäcker tecken på skenanställningar vid sina oannonserade arbetsplatsbesök. Av de drygt 1 250 besöken som har gjorts hittills har de funnit 82 fall där en eller flera personer med stöd ej var på plats. I 57 fall hade inspektörerna misstanke om att det inte fanns någon verksamhet där arbetsplatsen borde vara.²⁷⁰ Det finns åtminstone ett rättsfall där ett bolag fått bidrag för nystartsjobb, instegsjobb, lönebidrag och stöd för personligt biträde utan att de anställda hade utfört några arbetsuppgifter på företaget.²⁷¹

Risken för att arbete inte utförs i överenskommen omfattning kan ha ökat i och med att hemarbete har blivit vanligare. Det finns varken förordning eller ställningstagande som reglerar hemarbete i de subventionerade anställningarna.²⁷²

Ett tecken på skenanställning kan vara att personen har ett annat arbete vid sidan av den subventionerade anställningen. Vi har undersökt hur vanligt det är att personer med subventionerad anställning har betydligt högre inkomster än vad som står i beslutet om den subventionerade anställningen. Det gjorde vi genom att undersöka hur stor andel av individerna med en subventionerad anställning på heltid som samtidigt har deklarerade inkomster som är dubbelt så höga som den

---

²⁶⁹ Arbetsförmedlingen, *Handläggarsöd Nystartsjobb*, 2022.

²⁷⁰ Arbetsförmedlingen, *Oannonserade kontrollbesök. Utvärdering av pilotprojekt*, 2023.

²⁷¹ Solna tingsrätt, dom 2017-03-01, mål nr B 7930–15.

²⁷² Enligt Arbetsförmedlingens rättsavdelning finns det inget uttryckligt hinder i regelverket mot distansarbete/hemarbete. När det gäller lönebidrag ingår dock Arbetsförmedlingen och arbetsgivaren en överenskommelse och denna överenskommelse kan innebära att arbetet ska utföras på en viss plats vilket kan kräva fysisk närvaro på annan plats än i hemmet. Mejl 2023-05-01.

beslutade lönen.²⁷³ Analysen visar att det är mindre än en halv procent av individerna med en subventionerad anställning som hade arbetsinkomster som var dubbelt så höga som den beslutade lönen för den subventionerade anställningen. Vi ser därmed inte tecken på att det är vanligt att ha stora arbetsinkomster vid sidan av den subventionerade anställningen.

Under senare år har problemet med falska identiteter eller kapade identitetshandlingar blivit alltmer aktuellt. I fallet med subventionerade anställningar kan det handla om att en arbetsgivare skapar en skenanställning men att identiteten för denna person är kapad eller utlånad. I SOU 2017:37 studerades Arbetsförmedlingens polisanmälningar under åren 2012–2015 och i dessa framkom att identiteterna var oriktiga i 25 procent av anmälningarna. I vår granskning av polisanmälningar har det emellertid inte förekommit något tydligt fall av identitetsmissbruk.

Skenanställning som ett sätt att få tillgång till övriga välfärdssystem

I välfärdsstatens ögon klassas lönebidrag och nystartsjobb som vanliga arbeten. Det innebär att en subventionerad anställning över tid ger rätt till ersättning från övriga välfärdssystem, såsom arbetslöshetsförsäkring, föräldrapenning, sjukförsäkring och pension.²⁷⁴ Det skapar en risk för att personer kan tänka sig att ta till exempel ett nystartsjobb där arbetsgivaren endast betalar ut en liten del av lönen och klara sig på dessa pengar, eller arbeta svart, under tiden. Nedan visar vi ett exempel från Skatteverket där de identifierat inkomstflöden för en person som de misstänker har haft en skenanställning med nystartsjobb i en ideell förening.²⁷⁵ Denna person hade ett nystartsjobb under drygt två år och har därefter försörjt sig på ersättning från arbetslöshetsförsäkringen och från Försäkringskassan. Skatteverket uppger att föreningen har redovisat högre löneutbetalningar till Skatteverket än vad som faktiskt har utbetalats från föreningens konto. Det är ett tecken på att det kan röra sig om en skenanställning.

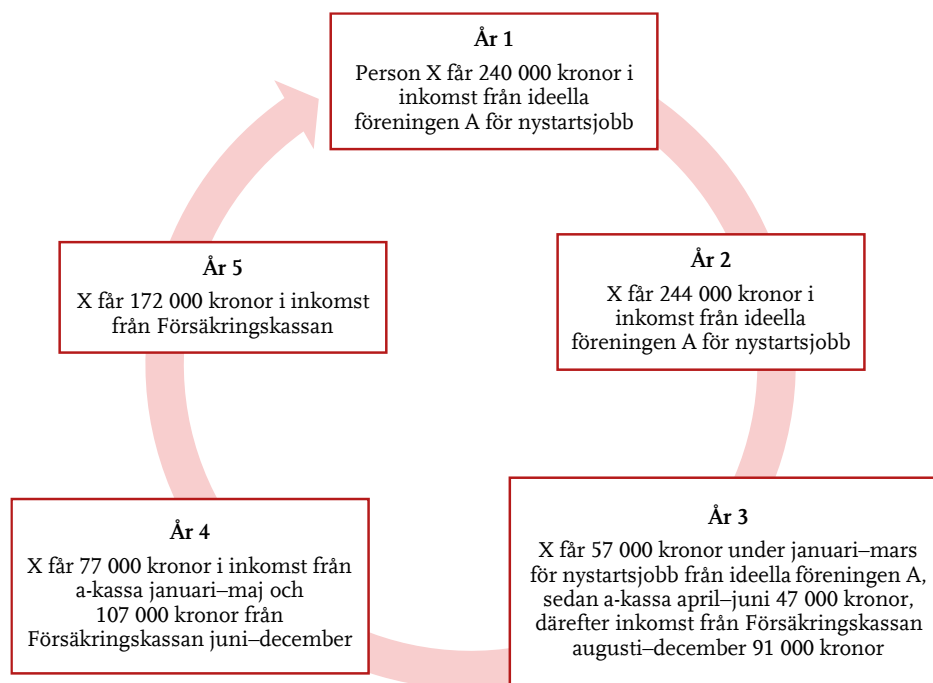
---

²⁷³ Inkomster är hämtade från Skatteverkets arbetsgivardeklarationer på individnivå, de så kallade månadsuppgifterna (AGI).

²⁷⁴ Introduktionsjobb är dock ett arbetsmarknadspolitiskt program och är inte kvalificerande för arbetslöshetsförsäkringen.

²⁷⁵ Skatteverket har kunnat få fram dessa uppgifter genom att ta del av föreningens och individens bankkontouppgifter i samband med en kontrollutredning. Vi fick uppgifterna från Skatteverket, 2023-08-26.

Figur 5 Exempel på en individ som misstänks ha haft en skenanställning och därigenom kvalificerat sig till ersättning från andra välfärdssystem

Källa: Skatteverket.

Då nystartsjobbet avslutas har personen kvalificerat sig för arbetslöshetsförsäkringen och kan få försörjning den vägen. Den sjukpenningsgrundande inkomsten har höjts vilket är en fördel om personen blir sjukskriven eller får föräldrapenning. Bedrägerier mot de subventionerade anställningarna är därmed särskilt allvarliga eftersom de kan leda till en följd av felaktiga utbetalningar från andra välfärdssystem.

I vår registeranalys har vi undersökt hur vanligt det är att den som har haft en subventionerad anställning endast har försörjning från socialförsäkringssystemen under två år efter att anställningen avslutades. För de som hade en subventionerad anställning som avslutades under december 2020 var det cirka 2 procent som endast hade utbetalningar från välfärdssystemen under 2021 och 2022.²⁷⁶ Det är därmed en relativt liten grupp som endast får ersättning från välfärdssystemen

²⁷⁶ För denna beräkning har vi endast studerat individer som var 55 år eller yngre. Vi har inkluderat samtliga ersättningskoder som avser utbetalningar av pensions- och försäkringsersättningar.

efter att den subventionerade anställningen avslutats. Av dessa är merparten sannolikt inte felaktiga, men det kan finnas en grupp som använt skenanställningar som ett sätt att kvalificera sig till välfärdssystemen. Trots att det troligtvis är en liten grupp är det viktigt att säkerställa att skenanställningar inte uppstår eftersom kostnaden per individ blir stor.

Dåliga arbetsvillkor

För låg lön

En form av regelbrott som innebär att arbetsgivare betalar ut för lite lön till den anställde. Lönesubventionerna betalas ut till arbetsgivare efter att de registrerat lönen till den anställde hos Skatteverket. Det är dock inte självklart att arbetsgivaren betalar ut samma summa som är registrerad till den anställde. I ett exempel från en dom i Norrköpings tingsrätt fick arbetsgivare ut en högre ersättning än vad som motsvarade de anställdas lön.²⁷⁷

Arbetsgivare som tar del av subventioner är skyldiga att betala ut lön elektroniskt.²⁷⁸ Skälet till det är att lönen ska kunna vara spårbar, så att det inte ska uppstå situationer där arbetsgivaren hävdar att lön betalats ut trots att den anställde inte fått den utlovade lönen. I vår granskning av polisanmälningar är det vanligt att Arbetsförmedlingen anger att lönen har betalats ut kontant.

I vår registeranalys har vi undersökt hur vanligt det är att den lön som registreras hos Skatteverket avviker från den lön som är beslutad. I analysen framgår att lönen i beslutet för den subventionerade anställningen i genomsnitt ligger väldigt nära uppgiften som arbetsgivaren redovisar till Skatteverket i arbetsgivardeklarationen.²⁷⁹

Avsaknad av rätt försäkringar

För lönebidrag och introduktionsjobb ska arbetsgivaren antingen ha kollektivavtal eller ha försäkringar som är likvärdiga med kollektivavtal.²⁸⁰ Om arbetsgivaren inte har något kollektivavtal behöver den teckna försäkringar som gäller vid till exempel

---

²⁷⁷ Norrköpings tingsrätt, dom 2021-04-06, mål nr B 2949–18.

²⁷⁸ Se exempelvis 21 § förordningen om stöd för nystartsjobb och Arbetsförmedlingen, *Handläggarstöd Introduktionsjobb*, 2022, s. 26.

²⁷⁹ Riksrevisionen har jämfört lönen i beslutet med uppgifterna i arbetsgivardeklarationen för individer som hade en pågående beslutsperiod med subventionerad anställning i mars 2022 med 100 procents omfattning. Se tabell B12 i bilaga 3 för mer information.

²⁸⁰ 20 § förordningen om särskilt anställningsstöd.

arbets-skada, sjukdom, föräldraledighet samt tjänstepension.²⁸¹ Att arbetsgivaren inte har rätt försäkringar för den anställda är en vanlig orsak till återkrav.²⁸²

Dålig arbetsmiljö

Förordningsändringarna från december 2022 medför att Arbetsförmedlingen kan neka stöd till den arbetsgivare som har dålig arbetsmiljö. Myndigheten har dock ställt upp mycket höga krav för att arbetsmiljön ska klassas som så dålig att ett beslut om subventionerad anställning ska avslås. Det ska finnas en överhängande risk att arbetstagaren skadas allvarligt fysiskt eller psykiskt.²⁸³ Det har hittills inte gjorts några återkrav på grund av dålig arbetsmiljö.²⁸⁴

Den arbetssökande har inte rätt till insatsen

Det finns olika krav som den arbetssökande ska uppfylla för att arbetsgivaren ska ha rätt till stöd. För lönebidrag ska den arbetssökande ha en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Ersättningen skiljer sig åt beroende på personens arbetsförmåga, och därför kan det finnas incitament för arbetsgivaren att få det att framstå som att arbetstagaren har lägre produktivitet än vad hen i själva verket har. I det mest allvarliga fallet är det medicinska intyget falskt och personen har inte någon nedsatt arbetsförmåga. Det är mycket ovanligt att medicinska underlag saknas eller att de inte styrker funktionsnedsättningen.²⁸⁵ I polisanmälningarna förekommer det dock ett fall där arbetstagaren har vilselett Arbetsförmedlingen om sin arbetsförmåga. Kapacitetsbrist i vården kan göra det svårt att få in tillräckligt utförliga och aktuella intyg.²⁸⁶

En risk som särskiljer sig för nystartsjobb är att den arbetssökande kan vara oärlig om sin arbetslöshetshistorik och därmed om sin rätt till nystartsjobb. Den arbetssökande behöver ha varit arbetslös en viss period för att arbetsgivaren ska ha

---

²⁸¹ För arbetare behöver försäkringen tecknas via Fora. För tjänstemän finns fler alternativ. Se Arbetsförmedlingen, *Lönebidrag för utveckling i anställning*, 2022.

²⁸² Se tabell B11.

²⁸³ Arbetsförmedlingen, *Definitioner av begrepp och uttryck i det arbetsmarknadspolitiska regelverket avseende krav på anordnare och arbetsgivare*, 2022, s. 9.

²⁸⁴ Mejl från Arbetsförmedlingen, 2023-08-25.

²⁸⁵ Detta undersöktes i Arbetsförmedlingens omfattningsstudie. Av närmare tusen ärenden som granskades var det bara i elva fall som underlag saknades och i fem fall som underlaget inte styrkte funktionsnedsättningen. Arbetsförmedlingen, *Omfattningsstudie del 1*, 2023, s. 41.

²⁸⁶ Arbetsförmedlingen, *Risikanalyser med avseende på felaktiga utbetalningar. Återrapport Arbetsförmedlingen regleringsbrev 2021, uppdrag 4*, 2021, s. 17.

rätt till ersättning.²⁸⁷ Det kan vara svårt att fastslå om en person har varit arbetslös tillräckligt länge för att vara kvalificerad till ett nystartsjobb.²⁸⁸

Det finns också en risk kopplad till att en arbetssökande får en subventionerad anställning utan att ha rätt uppehållstillstånd eller arbetstillstånd, eller att tillstånden löper ut under anställningens gång. I omfattningsstudien undersökte Arbetsförmedlingen om det finns personer med nystartsjobb eller lönebidrag som saknar arbetstillstånd. Det visade sig vara ovanligt. Av över 120 000 studerade ärenden saknade 27 personer som hade nystartsjobb rätt tillstånd, för lönebidrag var det bara en person. Det finns 18 respektive 4 ärenden där nystartsjobb respektive lönebidrag har betalats ut trots att den arbetssökande, enligt folkbokföringen, varit registrerad som utvandrad.²⁸⁹ I omfattningsstudien undersöktes även om det hade gjorts avdrag när de anställda var föräldralediga eller sjukskrivna. Arbetsförmedlingen upptäckte närmare 600 fall där för hög ersättning betalats ut när arbetstagaren var föräldraledig eller sjukskriven. Den felaktiga ersättningen var dock relativt låg.²⁹⁰

Olämpliga arbetsgivare

Förordningsändringarna från 2022 medför att Arbetsförmedlingen kan välja att avstå från subventionerade anställningar hos arbetsgivare som har begått brott eller på andra sätt inte anses lämpliga.²⁹¹ Tidningen Arbetet gjorde en granskning av 40 000 arbetsgivare som hade anställda med subventionerade anställningar och fann att 189 av dessa hade misskött sig mot det offentliga.²⁹² Det fanns exempelvis företag som misskött sina personalliggare och företag som fällt för bidragsbrott och brott mot utlänningslagen.

---

²⁸⁷ Det finns olika krav på arbetslöshetens längd beroende på individens förutsättningar, se 4–6 § förordningen om stöd för nystartsjobb.

²⁸⁸ Arbetsförmedlingen, *Omfattningsstudie del 1*, 2023, s. 14.

²⁸⁹ Arbetsförmedlingen, *Omfattningsstudie del 1*, 2023, s. 61 och 57.

²⁹⁰ I lönebidragen beräknades den felaktiga ersättningen vara 2,4 miljoner kronor och 1,6 miljoner kronor i nystartsjobben.

²⁹¹ Enligt 22a § förordningen om stöd för nystartsjobb (3 och 4) får arbetsförmedlingen avstå att bevilja stöd om arbetsgivaren har gjort sig skyldig till ett allvarligt fel i yrkesutövningen som gör att arbetsgivarens redbarhet kan ifrågasättas eller om arbetsgivaren genom en dom som fått laga kraft är dömd för brott som avser yrkesutövningen. Samma förordningstext finns även för introduktionsjobb och lönebidrag.

²⁹² Stöden betalades ut under december 2022 och januari 2023. Tidningen sökte på de bolag, föreningar och organisationer som mottagit stöd i rättsdatabasen Acta Publica och letade efter tecken på misskötsel med koppling till arbetslivskriminalitet, exempelvis svartarbete, ekonomisk brottslighet och bedrägeri. De tog med domar, åtal och beslut tre år tillbaka i tiden.

Icke tillåten relation mellan arbetsgivare och arbetstagare

Det finns regler som ska förhindra att arbetsgivare anställer sina familjemedlemmar eller sig själva med en subventionerad anställning.²⁹³ Förbudet mot att anställa familjemedlemmar gäller dock bara introduktionsjobb. För nystartsjobb finns det inget hinder mot att anställa anhöriga med nystartsjobb förutsatt att personen inte har väsentligt inflytande över verksamheten.²⁹⁴ För lönebidrag finns inte heller något förbud mot att anställa anhöriga även om det i handläggarstödet anges att det inte är lämpligt.²⁹⁵

I omfattningsstudien använde Arbetsförmedlingen Skatteverkets folkbokföringsregister för att ta reda på om det fanns någon familjekoppling mellan arbetsgivare och arbetstagare. För nystartsjobben fanns totalt 23 ärenden där Arbetsförmedlingen hade beviljat stöd till en enskild firma, trots att arbetssökande och arbetsgivare är make/maka. Motsvarande siffra för lönebidragen är 13 stycken.²⁹⁶ Det är därmed ett relativt ovanligt fel. Arbetsförmedlingen godkänner inte att en person har en lönesubvention samtidigt som denne har en ledande position i verksamheten, till exempel som styrelsemedlem, vd, firmatecknare eller liknande. Då anses personen ha väsentligt inflytande i företaget.²⁹⁷

Dubbelfinansiering och för hög utbetalning av stöd

Arbetsgivare kan få olika typer av stöd från det offentliga, vilket riskerar att leda till att staten betalar för samma sak flera gånger. Det är endast i lönebidragen som det är inskrivet i förordningen att Arbetsförmedlingen inte ska besluta om lönebidrag om arbetsgivaren samtidigt får annat statligt stöd avsett för samma

---

²⁹³ Arbetsförmedlingen har i en intern instruktion definierat vilka regler som bör gälla för att anställa familjemedlemmar. Beroende på typ av lönebidrag eller introduktionsjobb klassas olika förhållanden som inte lämpliga eller fall där stödet inte får lämnas. AFII 24/2011, *Begränsningar att anvisa till arbetsgivare som tillhör den anställdes familj samt arbetstagare med väsentligt inflytande i företaget.*

²⁹⁴ I en enskild firma kan dock inte nystartsjobb ges för anställning av make/maka. Arbetsförmedlingen, *Handläggarstöd Nystartsjobb*, 2022.

²⁹⁵ Arbetsförmedlingen, *Handläggarstöd Lönebidrag för anställning*, 2023.

²⁹⁶ Inga ärenden har identifierats där arbetsgivare och arbetssökande är sambor, men har varit gifta tidigare. Felen beror huvudsakligen på att de är gifta, men det finns också några ärenden som rör sambor med gemensamma barn. För lönebidrag har cirka 1 miljon kronor betalats ut felaktigt under 2021 till följd av detta och för nystartsjobb har totalt knappt 1,5 miljoner kronor betalats ut felaktigt. Se Arbetsförmedlingen, *Omfattningsstudie del 1*, 2023, s. 57 och 61.

²⁹⁷ Se Arbetsförmedlingen, *Handläggarstöd Nystartsjobb*, 2022. Samma formulering gäller även lönebidrag och introduktionsjobb.

lönekostnader.²⁹⁸ För nystartsjobb finns det inga restriktioner gällande andra statliga stöd. För introduktionsjobb finns det restriktioner för hur stort det statliga stödet får vara.²⁹⁹ Ett företag ska inte få stöd på mer än 200 000 euro under innevarande år och de två föregående åren.³⁰⁰ Arbetsgivaren ska själv göra bedömningen och intyga att de kan motta stöd i form av introduktionsjobb utan att gränsen på 200 000 euro är nådd.³⁰¹

En sektor där staten är särskilt aktiv är föreningar och trossamfund som får många olika typer av stöd. Det finns en risk att staten överkompenserar civilsamhället genom både bidrag och lönesubventioner till de anställda. I Riksrevisionens rapport om statlig bidragsgivning till civilsamhället framkommer att vissa ideella föreningar och trossamfund får både anställningsstöd från Arbetsförmedlingen och statsbidrag, utan att deklarerat detta.³⁰²

---

²⁹⁸ 48 § förordningen om särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

²⁹⁹ Arbetsförmedlingen ska säkerställa att stödet för introduktionsjobb inte gynnar vissa företag eller att viss produktion inte gynnas på ett sätt som bryter mot EU:s statsstödsregler. 18 § förordningen om särskilt anställningsstöd.

³⁰⁰ Arbetsförmedlingen, *Handläggarsöd Introduktionsjobb*, 2022.

³⁰¹ Arbetsförmedlingen, *Handläggarsöd Introduktionsjobb*, 2022, s. 16.

³⁰² Riksrevisionen, *Tillit och kontroll – statlig bidragsgivning till civilsamhället*, 2023, s. 42.

Bilaga 2. Metod

Dokumentstudier

Vi har gått igenom aktuella dokument som rör Arbetsförmedlingens kontrollarbete. Dessa inkluderar styrande dokument så som strategisk inriktning, policy för kontrollarbete, verksamhetsplaner, kontrollplan, handläggarstöd och interna instruktioner. Vi har också tagit del av interna uppföljningsrapporter och kvalitetskontroller samt årsredovisningar och omfattningsstudier gällande felaktiga utbetalningar.

Vidare har vi gått igenom alla polisanmälningar gällande subventionerade anställningar som upprättades av Arbetsförmedlingen 2021 och 2022. Totalt var det 68 anmälningar. Polisanmälningarna omfattade alla misstänkta brott kopplade till subventionerade anställningar. Analysen av dessa polisanmälningar genomfördes på plats på Arbetsförmedlingens huvudkontor i Solna. Brottsubrubriceringen som följer av arbetsgivarnas misstänkt brottsliga ageranden handlar främst om bidragsbrott, bedrägeri av olika grad samt urkundsförfalskning.

Vi har också tagit del av alla domar gällande subventionerade anställningar från åren 2016–2022. De aktuella domarna har identifierats genom sökningar i Bisnode Infotorg Juridiks rättsbank på sökorden ”nystartsjobb”, ”lönebidrag”, ”introduktionsjobb”, ”bedrägeri” och ”bidragsbrott”. Totalt identifierade vi sex domar. I samtliga fall dömdes de åtalade för bedrägeri eller grovt bedrägeri.

Utöver detta har vi gått igenom utredningar, rapporter och forskning som rör subventionerade anställningar. Vi har även ställt skriftliga frågor till Arbetsförmedlingen och Regeringskansliet.

Intervjuer

Intervjuer med Arbetsförmedlingen

Vi har under perioden september 2022 – juni 2023 genomfört 49 intervjuer med Arbetsförmedlingen:

- 11 gruppintervjuer med arbetsförmedlare som arbetar med subventionerade anställningar (personligt distansmöte samt regionala kontor).
- 7 intervjuer med chefer för arbetsförmedlare som arbetar med subventionerade anställningar (personligt distansmöte samt regionala kontor).

- 5 gruppintervjuer med handläggare vid kontrollenheten vid ekonomiavdelningen.
- 8 intervjuer med chefer vid kontrollenheten vid ekonomiavdelningen.
- 4 intervjuer med kontaktpersoner för felaktiga utbetalningar.
- 11 intervjuer med andra representanter för kontrollenheten vid ekonomiavdelningen.
- 3 intervjuer med andra representanter för Arbetsförmedlingen.

Intervjuer med andra aktörer

Vid ett tillfälle har vi intervjuat företrädare för Regeringskansliet. En intervju har också genomförts med företrädare för LO-förbunden och två med Skatteverket.

Intervjuerna har genomförts både på plats och digitalt via Skype. Vid nästan alla intervjuer har minst två personer från Riksrevisionen deltagit. Intervjuerna har utgått från en intervjuguide som anpassats efter intervjusituationen och i de flesta fall har intervjuerna spelats in och skrivits ut och i några fall har de intervjuade tagit del av intervjuanteckningarna. Urvalet av regionala intervjuobjekt gjordes så att en variation i förutsättningar skulle uppnås, till exempel genomfördes intervjuer i både storstads- och glesbygdsregioner.

Registerdata

Vi har analyserat registerdata över samtliga beslut om subventionerade anställningar för åren 2017–2022. Statistiken är inhämtad från Arbetsförmedlingen. Denna statistik har vi sedan kompletterat med uppgifter från arbetsgivardeklarationen på individnivå (AGI) som Skatteverket ansvarar för. Slutligen har Statistiska centralbyrån (SCB) kompletterat med statistik för de företag där individer med lönesubvention varit anställda från Företagsregistret och Företagsdatabasen.

Enkät

Vi har under april och maj 2023 genomfört en enkätundersökning till LO:s arbetstagarorganisationer på förbunds nivå. Enkäten skickades till 13 förbund och svar inkom från 7 förbund. Syftet med undersökningen var att ta reda på hur arbetstagarorganisationerna tycker att rutinerna för Arbetsförmedlingens förfrågan om yttrande fungerar. Enkätsvaren diskuterades vid ett uppföljande möte på LO den 31 maj 2023 där 12 förbund medverkade.

Bilaga 3. Tabeller

Tabell B1 Andel (procent) med olika ersättningsnivå i lönebidrag 2017–2022

Ersättningsnivå	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Upp till 50 %	12	12	11	11	12	12
51–60 %	14	14	14	14	15	15
61–70 %	33	34	34	36	37	38
71–80 %	38	38	38	37	35	34
Över 80 %	3	3	2	2	2	2

Källa: Riksrevisionens beräkningar baserade på statistik från Arbetsförmedlingen.

Anm.: Unika individer under året (med avseende på företag och typ av subventionerad anställning).

Tabell B2 Andel (procent) med olika ersättningsnivå i nystartsjobb 2017–2022

Ersättningsnivå	2017	2018	2019	2020	2021	2022
16					2	
24	15	24	21	24	30	21
39	62	21	15	21	17	24
44	23	55	64	55	50	39
49						15

Källa: Riksrevisionens beräkningar baserade på statistik från Arbetsförmedlingen.

Anm.: Åren 2021–2022 finns personer som har andra ersättningsnivåer än ovan, men dessa är mindre än 1 procent vardera. Unika individer under året (med avseende på företag och typ av subventionerad anställning).

Tabell B3 Anslagstilldelning, anslagsindragning och anslagsindragning som andel av anslagstilldelning, 2017–2022 (miljoner kronor och procent)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tilldelning						
Lönebidrag m.m.	13 722	13 797	13 322	14 155	13 866	14 058
Nystartsjobb	6 120	5 203	4 951	5 194	4 152	5 320
Indragning						
Lönebidrag m.m.	1 178	795	0	1 064	1 255	1 776
Nystartsjobb	127	214	327	1 462	768	1 342
Indragning/tilldelning						
Total indragen andel (%)	7	5	2	13	11	16

Källa: Arbetsförmedlingens årsredovisningar samt Riksrevisionens beräkningar.

Tabell B4 Andel (procent) med kollektivavtal, median- och medellön för män och kvinnor 2022

	Kollektivavtal	Medianlön	Medellön
Introduktionsjobb	71	21 570	21 895
Man	66	22 400	22 252
Kvinna	78	20 500	21 432
Lönebidrag	76	24 450	25 107
Man	75	24 700	25 397
Kvinna	78	24 069	24 684
Nystartsjobb	59	23 800	24 198
Man	59	23 800	24 198
Kvinna	66	23 000	23 242

Källa: Riksrevisionens beräkningar baserade på statistik från Arbetsförmedlingen.

Anm.: Unika individer under året (med avseende på företag och typ av subventionerad anställning).

Tabell B5 Andel (procent) företag av olika storlek 2017–2022, företag med subventionerat anställda

Företagsstorlek	2017	2018	2019	2020	2021	2022
0	6	6	6	8	7	7
1–4	43	42	41	37	37	33
5–9	20	19	19	19	19	18
10–49	24	24	24	25	26	26
50–249	6	6	6	7	7	8
250–	2	2	2	3	3	3
Saknas	0	0	1	0	0	5
Totalt	100	100	100	100	100	100

Källa: Riksrevisionens beräkningar baserade på statistik från Arbetsförmedlingen.

Anm.: Procentandelarna summerar inte alltid till 100 på grund av avrundning. Att företag har 0 anställda beror troligen på att företag kan ha 0 anställda i november (då information om företagsstorlek samlas in till företagsdatabasen) men ha fler anställda under en annan tid på året, då de också har subventionerat anställda.

Tabell B6 Antal subventionerat anställda per företag 2017–2022, antal företag (andel inom parentes)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	36 787 (60 %)	33 772 (60 %)	31 029 (59 %)	29 006 (62 %)	29 698 (62 %)	27 002 (58 %)
2	11 642 (19 %)	10 970 (19 %)	9 989 (19 %)	8 814 (19 %)	8 851 (18 %)	8 401 (18 %)
3–5	8 809 (14 %)	8 449 (15 %)	8 159 (15 %)	6 463 (14 %)	6 596 (14 %)	6 225 (13 %)
6–10	2 154 (4 %)	2 213 (4 %)	2 159 (4 %)	1 662 (4 %)	1 600 (3 %)	1 512 (3 %)
11–	1 399 (2 %)	1 330 (2 %)	1 346 (3 %)	1 039 (2 %)	1 091 (2 %)	1 087 (2 %)
Saknas	32 (0)	23 (0)	277 (1)	17 (0)	132 (0)	2 355 (5)
Totalt antal företag	60 823 (100 %)	56 757 (100 %)	52 959 (100 %)	47 001 (100 %)	47 968 (100 %)	46 582 (100 %)

Källa: Riksrevisionens beräkningar baserade på statistik från Arbetsförmedlingen och SCB.

Anm.: Procentandelarna summerar inte alltid till 100 på grund av avrundning.

Tabell B7 Subventionerat anställda som andel av totalt antal anställda per företagsstorlek 2017–2022, medelvärde

Företagsstorlek	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1–4	83	86	86	79	78	77
5–9	31	31	32	29	29	29
10–49	15	15	15	14	14	13
50–249	5	5	5	4	4	4
250–	2	2	2	2	2	2
Saknas	0	0	1	0	0	5
Totalt	48	49	49	43	42	39

Källa: Riksrevisionens beräkningar baserade på statistik från Arbetsförmedlingen och SCB.

Tabell B8 Juridisk form i företag där de subventionerat anställda arbetar 2022 och 2022, andel (procent) av de subventionerat anställda

	Fysiska personer	Handelsbolag	Aktiebolag	Föreningar	Stat, kommun, region, övrigt
2021					
Introduktionsjobb	6	2	43	5	44
Lönebidrag	4	1	59	17	19
Nystartsjobb	8	2	71	3	16
Totalt	6	2	63	11	20
2022					
Introduktionsjobb	10	2	57	6	25
Lönebidrag	4	1	58	17	19
Nystartsjobb	8	3	71	3	15
Totalt	6	2	64	11	18

Källa: Riksrevisionens beräkningar baserade på statistik från Arbetsförmedlingen och SCB.

Tabell B9 Näringsgren för företag som haft subventionerat anställda 2022, andel (procent) av de subventionerat anställda

	Jordbruk	Tillverk	Bygg	Handel	Transp	Hotell	Adm	Utb	Vård	Personella kulturella
IJ	1	5	4	12	1	12	13	9	38	6
LB	3	10	7	20	3	7	13	7	19	13
NYJ	1	6	6	13	7	19	21	6	16	5
Totalt	2	8	6	16	4	12	16	7	19	9

Källa: Riksrevisionens beräkningar baserade på statistik från Arbetsförmedlingen och SCB.

Anm.: Unika individer under året med avseende på företag och typ av subventionerad anställning. Uppgifter från företagsregistret saknas för 2 procent av individerna.

Tabell B10 Storlek på återkrav (kronor) 2022

	Totalt	Introduktionsjobb	Lönebidrag	Nystartsjobb
0–500 kr	99	8	42	49
501–2 000 kr	790	137	451	202
2 001–10 000 kr	2 389	80	1 751	558
10 001–50 000 kr	1 411	96	752	563
50 001–100 000 kr	268	30	112	126
100 001–500 000 kr	309	78	144	87
Över 500 000 kr	3	-	3	-
Totalt	5 269	429	3 255	1 585

Källa: Uppgifter från Arbetsförmedlingen, antalet AIS-ärenden.

Tabell B11 Andel (%) beslut om återkrav som härstammar från olika typer av felsignaler

	Introduktionsjobb	Lönebidrag	Nystartsjobb	Totalt
Systemfel (fel från IT-stöd)	27	36	0	25
Avbrott, avbrott ej meddelat innan utbetalning, korrigerade rekvisitioner	40	35	50	40
Felaktig lön, erforderliga försäkringar saknas, ej elektronisk löneutbetalning, anställningen understiger beslutets omfattning	20	9	26	15
Försatt i konkurs, företaget är under/har genomgått en fusion, väsentligt inflytande, verksamhet saknas, ej arbetsgivarregistrerad, familjeförhållanden	1	3	4	3
Begärda underlag har ej inkommit, anställningsavtal har ej inkommit, beslut fattas på felaktig grund, felaktigt redovisade uppgifter, utbetalning felaktigt hanterad	5	4	19	9
Övrig felsignal	6	12	1	9
Totalt	100	100	100	100

Källa: Mejl från Arbetsförmedlingen, 2023-04-23.

Anm.: Procentandelarna summerar inte alltid till 100 på grund av avrundning.

Tabell B12 Jämförelse mellan genomsnittlig lön i beslutet och inkomst som arbetsgivaren redovisat till Skatteverket i arbetsgivardeklarationen, per individer med 100 procents omfattning under mars 2022

	Beslutad lön	Redovisad lön från arbetsgivardeklarationen
Introduktionsjobb	22 100 kronor	21 900 kronor
Lönebidrag	25 400 kronor	25 500 kronor
Nystartsjobb	23 900 kronor	23 800 kronor

Källa: Riksrevisionens beräkningar baserade på statistik från Arbetsförmedlingen.

Bilaga 4. Förordningsändringar 1 december 2022

Ett nytt statsbidrag

En ny förordning (2022:1346) om statsbidrag till arbetstagarorganisationer för kostnader för att ge in yttranden till Arbetsförmedlingen inför arbetsplatsförlagda program och insatser infördes.

Förändring av samråd till yttrande

I 9 a § förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten byttes namn från samråd till förfrågan om yttrande. Specificeringar gjordes också av att om arbetsgivaren saknar kollektivavtal så ska förfrågan riktas till en sammanslutning av arbetstagare som har kollektivavtal inom det aktuella verksamhetsområdet, samt av att det ska framgå att förfrågan ska avse arbetsplatsens lämplighet.

Nya villkor för när Arbetsförmedlingen inte får förlägga program hos en arbetsgivare

I flera förordningar³⁰³ tillades att arbetsmarknadspolitiskt program inte får förläggas hos en arbetsgivare som

1. är i konkurs eller likvidation, är under tvångsförvaltning, är föremål för ackord, genomgår företagsrekonstruktion eller tills vidare har inställt sina betalningar, eller
2. är föremål för ansökan om konkurs, tvångslikvidation, tvångsförvaltning, ackord, företagsrekonstruktion eller något annat liknande förfarande, eller
3. inte har fullgjort sina skyldigheter i fråga om skatter eller socialförsäkringsavgifter.

Det tillades också att om anordnaren eller arbetsgivaren är en juridisk person, får en anvisning inte göras eller en insats inte förläggas till den juridiska personen när en företrädare med väsentligt inflytande över den juridiska personen har näringsförbud.

---

³⁰³ 9 b § förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, 22 § förordningen (2018:43) om stöd för nystartsjobb, 21 § förordningen (2018:42) om särskilt anställningsstöd, 44 § förordningen (2017:462) om särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Arbetsförmedlingen får möjlighet att avstå från att förlägga program hos en arbetsgivare

I flera förordningar³⁰⁴ tillades att Arbetsförmedlingen får avstå från att förlägga ett arbetsmarknadspolitiskt program hos en arbetsgivare om

1. anordnarens eller arbetsgivarens förhållanden är sådana att det kan antas att verksamheten som den enskilde ska vara sysselsatt inom inte bedrivs eller kommer att bedrivs i enlighet med de föreskrifter som gäller för verksamheten
2. anordnaren eller arbetsgivaren inte fullgör eller det kan antas att anordnaren eller arbetsgivaren inte kommer att fullgöra sina åtaganden mot Arbetsförmedlingen eller mot den enskilde som programmet eller insatsen avser
3. anordnaren eller arbetsgivaren har gjort sig skyldig till ett allvarligt fel i yrkesutövningen som gör att anordnarens eller arbetsgivarens redbarhet kan ifrågasättas
4. anordnaren eller arbetsgivaren genom en dom som fått laga kraft är dömd för brott som avser yrkesutövningen, eller
5. anordnaren eller arbetsgivaren i ärendet inte har lämnat de uppgifter som Arbetsförmedlingen begärt eller har lämnat felaktiga uppgifter.

Det tillades också att om den sökande är en juridisk person får Arbetsförmedlingen avstå från en anvisning, om en företrädare med väsentligt inflytande över den juridiska personen

1. har gjort sig skyldig till ett sådant fel som avses i första stycket 3
2. är dömd för ett sådant brott som avses i första stycket 4, eller
3. har företrätt en annan anordnare eller arbetsgivare som på grund av sådana omständigheter som anges i denna paragraf inte beviljats bidrag eller stöd, inte längre får bidrag eller stöd, har fått bidraget eller stödet återkrävt eller inte har fått arbetsmarknadspolitiskt program eller en insats förlagd hos sig.

---

³⁰⁴ 9 c § förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, 22 a § förordningen (2018:43) om stöd för nystartsjobb, 21 a § förordningen (2018:42) om särskilt anställningsstöd, 44 a § förordningen (2017:462) om särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Föreskrifter får meddelas kreditinstitut och försäkringsgivare

I 9 d § förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten tillades att Arbetsförmedlingen får meddela föreskrifter om hur uppgifter ska lämnas enligt lagen (2020:474) om skyldighet för kreditinstitut och försäkringsgivare att lämna vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen.

Nya uppgifter får behandlas

I 4 § förordningen (2002:623) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten tillades att när det gäller arbetsgivare och leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen får även följande uppgifter behandlas

1. registrering som arbetsgivare
2. uppgifter om skulder som avser skatter och socialförsäkringsavgifter
3. uppgifter om omsättning och ekonomin i övrigt
4. uppgifter om konkurs, likvidation, tvångsförvaltning, ackord, företagsrekonstruktion eller något annat liknande förfarande och om inställda betalningar
5. uppgifter om tillstånd för verksamhet som en enskild sysselsätts inom, och
6. uppgifter om att en arbetsgivare eller en leverantör eller en företrädare för en sådan har gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen eller är dömd för brott som avser yrkesutövningen.

Det tillades också i 8 § att personuppgifterna får behandlas för att följa eller på annat sätt kontrollera enskilda identifierbara personer för att kontrollera att utbetalningar blir eller har varit riktiga.

Det tillades också i 9 a § att i en databas får personuppgifter om lagöverträdelser som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden behandlas även när de avser sådana uppgifter som framgår av 4 § 2.

Arbetsförmedlingens rättsliga ställningstagande

I samband med att förordningsändringarna genomfördes tog Arbetsförmedlingen fram ett rättsligt ställningstagande som syftade till att skapa en enhetlig tillämpning avseende när stöd till olämpliga arbetsgivare inte ska beviljas.³⁰⁵ I ställningstagandet definieras några begrepp och uttryck som förekommer i situationer där Arbetsförmedlingen anser att det finns ett tolkningsutrymme.

Definitionerna gäller begreppen *tvångsförvaltning*, *annat liknande förfarande* samt *väsentligt inflytande*. De gäller också följande uttryck:

- inte fullgjort sina skyldigheter i fråga om skatter eller socialförsäkringsavgifter
- verksamheten bedrivs eller kommer inte att bedrivas i enlighet med gällande föreskrifter
- fullgör inte eller kan antas kommer inte att fullgöra sina åtaganden mot Arbetsförmedlingen eller mot den enskilde som bidraget avser
- har gjort sig skyldig till ett allvarligt fel i yrkesutövningen
- person med väsentligt inflytande över arbetsgivaren är under de senaste fem åren dömd för brott som avser yrkesutövningen
- en företrädare med väsentligt inflytande över den juridiska personen har företrätt en annan arbetsgivare eller en anordnare som på grund av sådana omständigheter som anges i denna paragraf³⁰⁶ inte beviljats bidrag eller stöd, inte längre får bidrag eller stöd, har fått bidraget eller stödet återkrävt eller inte har fått ett arbetsmarknadspolitiskt program eller en insats förlagd till sig.

---

³⁰⁵ Rättsligt ställningstagande, se Arbetsförmedlingen, *Definitioner av begrepp och uttryck i det arbetsmarknadspolitiska regelverket avseende krav på anordnare och arbetsgivare*, 2022. Ställningstagandet gäller följande bestämmelser: 9 b och 9 c §§ förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, 44 och 44 a §§ förordningen (2017:462) om särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, 21 och 21 a §§ förordningen (2018:42) om särskilt anställningsstöd, 22 och 22 a §§ förordningen (2018:43) om stöd för nystartsjobb samt 18 a och 18 b §§ förordningen (2013:1157) om stöd för yrkesintroduktionsanställningar.

³⁰⁶ 44 a § i förordningen (2017:462) om särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, 21 a § i förordningen (2018:42) om särskilt anställningsstöd, 22 a § i förordningen (2018:43) om stöd för nystartsjobb samt 9 c § i förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.